

Nuo idėjos iki daugiametės tradicijos - Airijos lietuvių poezijos ir muzikos renginys „Lyrikos vakarai“

Airijos lietuvių bendruomenė jau penkiolika metų susiburia į „Lyrikos vakarų“ renginius, kurie ne tik jungia kūrėjus, menininkus, muzikantus ir poetus, bet ir simbolizuoja gilų ryšį su Lietuva. Ši tradicija gimė iš meilės menui, muzikai ir poezijai, o dabar tapo neatsiejama lietuviškos kultūros dalimi Airijoje.

Inga Murauskaitė

Ši iniciatyva – tai įrodymas, kad bendros idėjos ir kūrybinės svajonės gali tapti realybe. „Lyrikos vakarai“ – daugelio žmonių pastangų vaisius – jungiantis organizatorius, atlikėjus, poetus ir žiūrovus į vieną ritmą.

„Lyrikos vakarai“ – tai tradicinis Airijos lietuvių poezijos ir muzikos renginys, suburiantis įvairius kūrėjus, dainininkus ir atlikėjus Airijoje, kad jie galėtų pasidalinti savo kūryba. Renginiuose skamba poezija ir muzika, kartu kuriama šilta, įkvepianti atmosfera.

Sumanymas, prasidėjęs pokalbiu apie poreikį suburti žmones, mylinčius poeziją ir muziką, Dublino lietuvių bendruomenės susitikime 2008 metais, kitais metais tapo pirmuoju kūrybiniu vakaru „Neklauski meilės vardo“. Per metus įvykdavo 4–5 renginiai. Juose skambantys poezijos posmai Lietuvai, Meilei, Sausio 13-ajai, Vėlinėms tapo tradicija. Pradžioje vykę Lietuvos Respublikos ambasadoje Dubline vėliau „Lyrikos vakarai“ persikėlė į erdvesnes patalpas.

Organizatorių nuotr.

„Lyrikos vakarai“: kelias nuo idėjos iki tradicijos

„Lyrikos vakarų“ sumanytoja, poetė, poezijos knygų „Nepaliki svarbiausio rytojui“ ir „Tiesiog gyventi“ autorė, buvusi ilgametė Dublino lietuvių bendruomenės pirmininkė Rasa Kochanauskaitė-Raižienė pasakoja: „Nuo pat vaikystės mėgstu poeziją. Eilėraščius deklamavau dar būdama vaikas. Tad atvykus į Airiją labai trūko ryšio su lietuviška poezija. Tada, 2008 metais, „Vat House“ bare Dubline, kur vykdavo tradiciniai Airijos lietuvių susitikimai, pirmąkart garsiai išsakėm savo svajones. O po metų subūrėm bendraminčių grupę ir ėmėmės jas įgyvendinti. Ruošiantis renginiams neišvengiama iššūkių. Jų yra visada ir jie atrodo dideli. O pradžioje kiekvienas krustelėjimas buvo iššūkis. „Lyrikos vakarų“ organizatoriai neturėjo nei patalpų, nei finansų, nebuvo atlikėjų. Bet jautė begalinį norą kurti poezijos vakarus, kurie patiktų žmonėms, į kuriuos norėtusi ateiti, o išeinant išsinešti gerumo ir šilumos krislelį. Todėl sukom galvas, ieškojom idėjų, kepėm pyragus, pirkom arbatą.“

Keitėsi ir atlikėjai, ir kūrybinė grupė. Šiuo metu kūrybinę grupę sudaro menininkė Gintarė Sutkevičienė, lituanistė Gitana Jokubauskė, Dublino „4 Vėjų“ lituanistinės mokyklos mokytoja Inga Vernė ir poetė Rasa Kochanauskaitė-Raižienė.

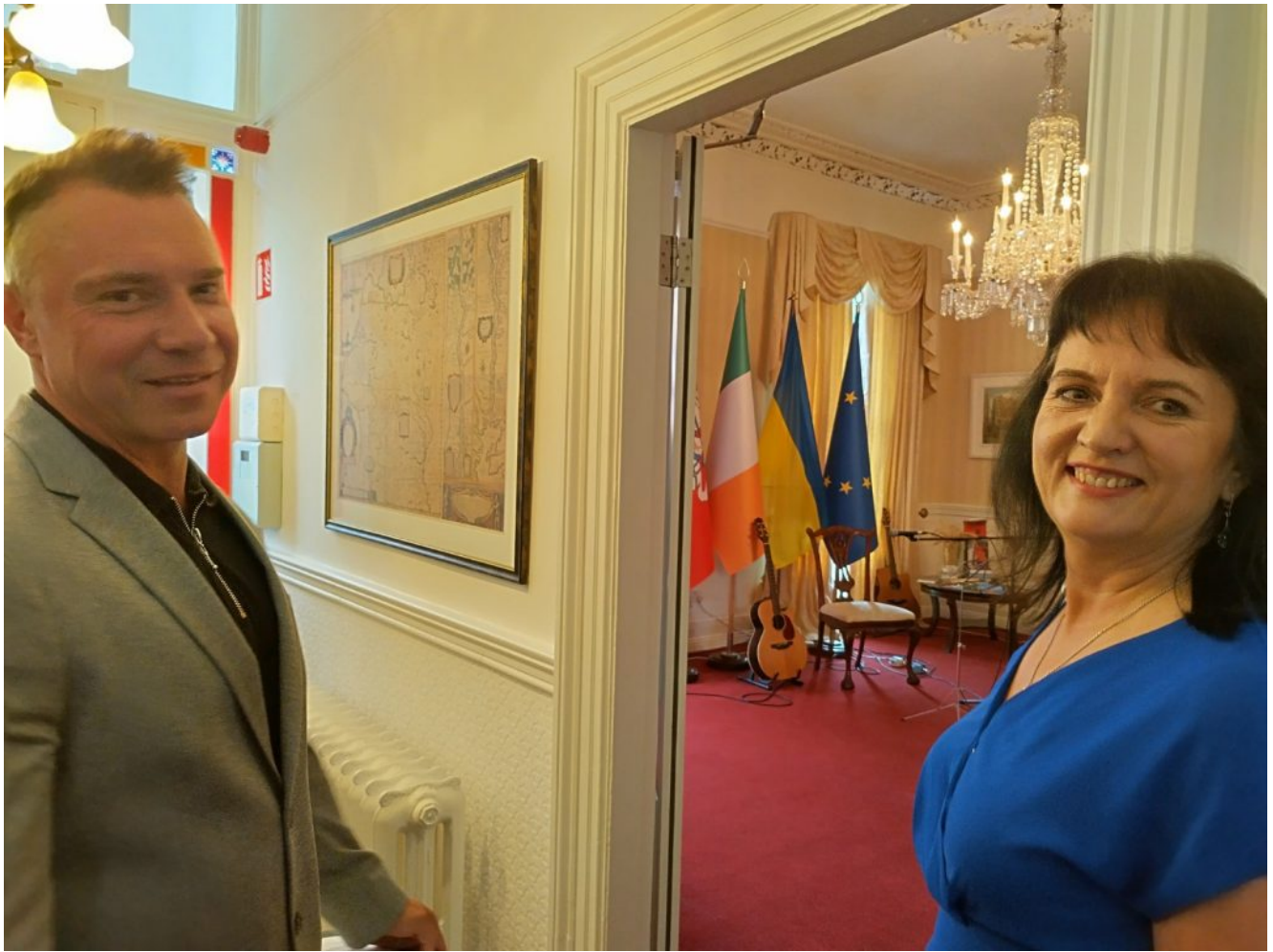
Organizatorių nuotr.

„Šios moterys – tai žmonės, su kuriais galima nuveikti bet ką. Jos niekad nepaveda ir nepavargsta. Tai pats tikriausias patriotizmo, atsidavimo ir meilės Lietuvai, poezijai, draugystei pavyzdys. Eidama į sceną esu rami, kai šalia manęs yra Inga, Gitana ir Gintarė. Žinau, kad viskas bus gerai. Esu be galo laiminga ir dėkinga kiekvienai iš jų. Būtent jų dėka Airijos lietuviams galime dovanoti šias poezijos ir muzikos šventes“, – Rasa Kochanauskaitė-Raižienė negaili komplimentų „Lyrikos vakarų“ kūrybinės grupės nariams.

Rengiant „Lyrikos vakarus“ siekiama, kad skambėtų poezija ir muzikiniai kūriniai lietuvių kalba. Kad kuriantys žmonės galėtų susitikti, mėgautis dalyvavimu ar tiesiog buvimu žiūrovais.

Virtuali poezijos kelionė, sujungusi kuriančius lietuvius visame pasaulyje

Prasidėjus pandemijai „Lyrikos vakarai“ persikėlė į virtualią erdvę. Ir nors tai tikrai ne tas pats, kaip būti scenoje, jausti akių kontaktą su žiūrovais, girdėti aplođismentus ir apsikabinti po renginio, „Lyrikos vakarai“ turėjo prisitaikyti prie laikmečio. Airijos lietuvių atlikėjas Darius Mileris-Nojus ir poetė Rasa Kochanauskaitė-Raižienė kartu su Airijos lietuvių Kultūros asociacija, „Lyrikos vakarais“ ir Airijos lietuvių bendruomene organizavo virtualų poezijos renginį „Pasaulio lietuvių virtuali poezijos kelionė“, kuris buvo transliuojamas Airijos lietuvių kultūros asociacijos *Facebook* paskyroje ir sujungė lietuvius visame pasaulyje.

Airijos lietuvių atlikėjas Darius Mileris-Nojus ir poetė Rasa Kochanauskaitė-Raižienė | Organizatorių nuotr.

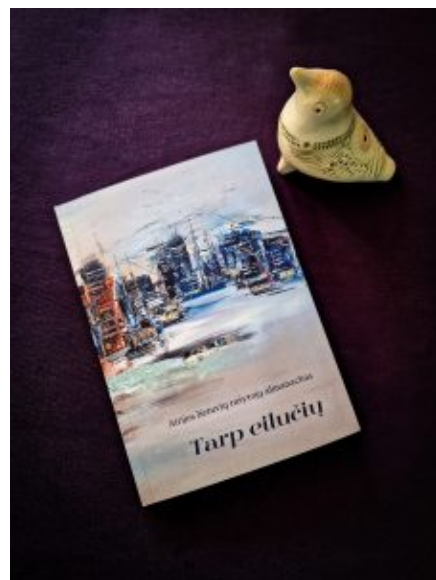
Renginyje dalyvavo poetai ir skaitovai iš 21 šalies: Australijos, JAV, JK, Šveicarijos, Švedijos, Austrijos, Airijos, Meksikos, Olandijos, Ispanijos, Latvijos, Estijos, Norvegijos, Danijos, Graikijos, Izraelio, Vokietijos, Prancūzijos, Italijos, Belgijos ir Lietuvos. Tai pirmas bendras renginys, kuriame lietuviški poezijos posmai suvienijo pasaulio lietuvius.

Poezijos pavasariai, kuriuose dalyvauja Airijoje kuriantys žmonės

Poezijos pavasariai Airijoje vyksta jau daugybę metų. Po pertraukos, pasibaigus pandemijai, šią tradiciją atgaivino „Lyrikos vakarų“ sumanytoja, poetė Rasa Kochanauskaitė-Raižienė ir dainininkas, muzikantas Darius Mileris-Nojus.

2023 metų gegužės mėnesį renginio idėjos įgyvendintojai Rasa ir Darius pakvietė visus neabejingus poezijai Airijos lietuvius į pirmąjį „Airijos lietuvių poezijos pavasarį“.

„Pamenu, dar 2009 metais padėjau Lietuvos ambasadorei Airijoje Izoldai Bričkovskienei organizuoti „Poezijos pavasarį“. Dabar jau daugelį metų šiam projektui vadovauja ir poetus kviečia Valentina Navakauskaitė. Bet kadaise iš kuriančiųjų, kurie skaito savo kūrybą „Lyrikos vakaruose“, esu girdėjusi tarsi priekaištą, tarsi pageidavimą – o kodėl negalim surengti savo, Airijos lietuvių, „Poezijos pavasario“ ir pristatyti žmones, kurie gyvena ir kuria čia? Juk daugelis lietuvių gal net nežino, kad tokių žmonių yra. Ta mintis ypač sustiprėjo po pandemijos, kai su Dariumi Mileriu-Nojumi suorganizavome „Virtualią pasaulio lietuvių poezijos kelionę“. Buvo šilta ir jauku matyti poetus iš viso pasaulio, skaitančius savo kūrybą viename renginyje. Tad pasibaigus pandemijai neabejojome, kad norim gyvų susitikimų“, – atvira uja Rasa Kochanauskaitė-Raižienė.

Organizatorių nuotr.

Taip pat kartu su dainininku, poetu, grupės „Airija“ solistu Dariumi Mileriu-Nojumi „Lyrikos vakarų“ organizatoriai iniciavo pirmo istorijoje Airijos lietuvių rašytojų almanacho „Tarp eilučių“ gimimą ir jį pristatė renginio „Airijos lietuvių poezijos pavasaris 2024“ metu. Tai unikalus projektas – leidinio puslapiuose įamžinti lietuvių poetų ir autorių, kurių širdys plaka Airijos krašte, kūriniai. Almanachas tapo puikia dovana visiems poezijos mylėtojams ir išskirtiniu prisiminimu. Jis neabejotinai įeis į Airijos lietuvių bendruomenės istoriją.

„Siekėme suburti kuriančius Airijoje, suteikti galimybę Airijoje (ir ne tik) gyvenantiems ir mėgstantiems skaityti poeziją, prozą susipažinti su tais

žmonėmis, kurie gyvena čia Airijoje, toli nuo Lietuvos ir visgi kuria gimtąją kalbą. Mes su Dariumi be galo didžiuojamės kiekvienu, kurio kūriniai, kai kurių nedrąsūs pirmieji kūrybiniai bandymai, buvo įamžinti almanache. Neabejoju, kad Airijoje yra daug daugiau rašančių. Keletas dėl asmeninių priežasčių nedalyvavo leidžiant knygą, kitų galbūt dar neatradome", – mintimis dalinasi poetė Rasa Kochanauskaitė-Raižienė.

Tąkart šventės ir „Lyrikos vakarų“ organizatoriai, Airijos lietuvių bendruomenė, Lietuvos ambasada Airijoje pristatė neįprastą poezijos vakarą, pripildytą kūrybiškumo, šilumos ir lietuviškos dvasios. Apsilankiusieji renginyje turėjo galimybę susitikti su puikiais Airijos lietuvių poetais ir rašytojais: Laura Pačėsiene, Jonu Kriaukliu, Juta Sakalauskaite, Valdu Kišūnu, Gintare Sutkevičiene, Genovaite Pociūte-Katkuvienė, Svajūnu Sabaliausku-Geladuoniu, Laima Prokofjeviene, Danguole Sendriūte-Meškauskiene, Jacku O Sullivanu ir Dalia Smelstoriūte, Egidija Vaitkiene-Junda Vaitke, Rasa Kochanauskaite-Raižiene, Dariumi Mileriu-Nojumi. Žiūrovai galėjo ne tik pasiklausyti poezijos, bet ir pabendrauti su autoriais, pasidalinti savo mintimis nuotaikingoje, šilta atmosfera alsuojančioje šventėje.

organizatorių nuotr.

„Lyrikos vakarų“ renginiuose dalyvauja ir airių poetai, ir svečiai iš Lietuvos, kartą viešėjo poetė iš Australijos. O į poezijos ir muzikos vakarą, skirtą paminėti penkioliktiesiems „Lyrikos vakarų“ gyvavimo metams, atvyko Rasa Sagė – rašytoja iš Nyderlandų, keturių knygų: „Burbulas. Apie pasaulį be vaikų“, „Tavo likimo krašteliu einu“, „Laimingi žmonės keliauja dviračiais“ ir „Kaip parašyti knygą“, autorė. Ji žavėjosi renginiu, buvo nustebinta talentų gausos, dalinosi savo

mintimis, jog svajoja apie tokius lietuvių bendruomenės renginius ir Nyderlanduose.

„Lyrikos vakarai“ – tai meną, poeziją, muziką mylinčių žmonių bendruomenė Airijoje, organizuojanti lietuviškos kūrybos vakarus. Šių metų vasario 22 dieną Lietuvos ambasadoje Dubline įvykęs poezijos ir muzikos vakaras buvo skirtas pagerbti poetės Dalios Teišerskytės atminimui. Airijos lietuvių atlikėjų lūpose skambėjo ne tik deklamuojami poetės eilėraščiai – jie virto ir dainomis.

Erdvė bendrauti ir nauja karta

„Lyrikos vakarai“ – tai vieta, kur susitinka lietuvių bendruomenė, yra skatinamas įvairių kartų emigrantų bendrystės jausmas. Į lietuvišką kultūrą įtraukiami ir jauni lietuviai, gimę Airijoje.

Ši kūrybinė bendruomenė užaugino naują, mylinčią meną, muziką ir poeziją kartą. Poezijos ir muzikos vakaro, skirto paminėti penkioliktiesiems „Lyrikos vakarų“ gyvavimo metams, renginyje žiūrovai turėjo galimybę išvysti net du mamos ir dukros duetus. Nuostabaus balso dainininkė Jurgita Čepkauskė ir jos dukra Indrė atliko dainą „What a wonderful world“. Indrė Čepkauskaitė pirmą kartą pasirodė scenoje.

Dar viena mama tą vakarą nuoširdžiai didžiavosi savo mažąja dukra. Jura Petkus, ne kartą „Lyrikos vakarų“ renginiuose savo balsu ir gitaros skambėjimu džiuginusi susirinkusiuosius, į „Lyrikos vakarų“ 15-ojo gimtadienio paminėjimo šventę atvyko su dukrele Džesika. Jos atliko Juros sukurtą dainą „Lietuvai“.

Ypatingas debiutas tą vakarą – pirmą kartą „Lyrikos vakarų“ scenoje pasirodžiusi Dublino „4 Vėjų“ lituanistinės mokyklos mokinė Evija Ratinska. Ji padeklamavo eilėraštį „Rugsėjui“. Su šiluma ir meile akyse mamos žvelgė į savo talentingąsias atžalas.

Neseniai prie „Lyrikos vakarų“ komandos prisijungė Paula Miežlaiškytė – nuoširdi ir talentinga jauna dainininkė, kiekvienam renginiui suteikianti dar daugiau spalvų.

Į klausimą, ar auga lietuvių bendruomenės susidomėjimas kultūriniais renginiais Airijoje, „Lyrikos vakarų“ kūrybinės grupės vadovė Rasa Kochanauskaitė-Raižienė atsako: „Jis svyruoja. Pirmus penkerius metus būdavo sunku sutilpti į patalpas.

Dėl to turėjom išeiti iš Lietuvos ambasados Dubline patalpų, nes neįmanoma buvo fiziškai sutalpinti norinčiuosius, Nesakyčiau, kad auga ar mažėja – vyksta natūralus bangavimas.“

„Kad Airijoje ir toli už jos ribų žmonės mylėtų lietuvišką poeziją, muziką. Kad kiekvienas, atėjęs į mūsų vakarus, išsineštų ne tik tikro ir nuoširdaus apkabinimo šilumą, bet ir poezijos posmų skambesį, praskaidrinantį kasdienybę...“ – poezijos ir muzikos renginiui „Lyrikos vakarai“ linki jo sumanytoja, poetė Rasa Kochanauskaitė-Raižienė.

*Mes kuriam Lietuvą po trupinėlių
Darbais, eilėraščiu, žodžiu
Auginam tarsi gležną gėlę
Paklydusią tarp želiančių rugių.
Mes kuriam Lietuvą čia, žemėj svetimoj
Prieš ją bejėgiai pykčiai ir atstumai
Skambės ji amžinai dainoj, virpės maldoj
Ir kiekvienoj širdy gyvens lietuvio.*

/R.Kochanauskaitė-Raižienė/